

УДК 336.71.078.3

Добровольська О.В.*кандидат економічних наук, доцент**Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету***Острініна О.П.***асистент кафедри фінансів та банківської справи**Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету***Лопаткіна А.О.***студентка**Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету*

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ АКТИВІВ ТА ПАСИВІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

У статті розглянуто структуру активів та пасивів комерційного банку на сучасному етапі. Визначено, що досить значну частину в загальному обсязі активів займають кредити та прострочена заборгованість, тому для покращання стану активів існує потреба в постійному аналізі їх якості та в ефективному управлінні ними. Визначено, що фінансовий стан комерційного банку значною мірою залежить від джерел надходження і напрямів використання фінансових ресурсів. Доведено, наскільки від оптимального співвідношення власного і позикового капіталу багато в чому залежить фінансове положення підприємства.

Ключові слова: активи, пасиви, зобов'язання банку, фінансовий стан, комерційний банк.

Добровольская Е.В., Остринина Е.П., Лопаткина А.А. АНАЛИЗ СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ АКТИВОВ И ПАССИВОВ КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА

В статье рассмотрена структура активов и пассивов коммерческого банка на современном этапе. Определено, что значительную часть в общем объеме активов занимают кредиты и просроченная задолженность, потому для улучшения состояния активов существует потребность в постоянном анализе их качества и в эффективном управлении ими. Определено, что финансовое состояние коммерческого банка в значительной степени зависит от источников поступления и направлений использования финансовых ресурсов. Доказано, что от оптимального соотношения собственного и ссудного капиталов во многом зависит финансовое положение предприятия.

Ключевые слова: активы, пассивы, обязательства банка, финансовое состояние, коммерческий банк.

Dobrovol'ska O.V., Ostrinina O.P., Lopatkina A.O. ANALYSIS OF BANK'S ASSETS AND PASSIVE VOICES OF COMMERCIAL BANK AT PRESENT STAGE

In the article the structure of assets and passive voices of commercial bank is considered on the modern stage. Certainly, that considerable part in the general volume of assets is occupied by credits and outstanding debt, that is why for the improvement of the state of assets there is a requirement in the permanent analysis of their quality and in an effective management by them. It is certain that the financial state of commercial bank largely depends on the sources of receipt and directions of the use of financial resources. It is well-proven that on optimum correlation of property and loan assets financial position of enterprise depends in a great deal.

Keywords: assets, passive voices, obligations of bank, financial state, commercial bank.

Постановка проблеми. В умовах переходу до ринкової економіки питання, пов'язані з аналізом фінансового стану комерційного банку, мають важливе практичне значення. Визначення умов діяльності банку, напрямів покращення його фінансового стану та перспектив розвитку безпосередньо пов'язані з проведенням фінансового аналізу.

Недостатність фінансових ресурсів банку є причиною його неплатоспроможності, погіршення фінансової стійкості і можливого банкрутства. Водночас надлишкові активи банку є перешкодою для його ефективного розвитку і приводять до незапланованих витрат та зайвих резервів.

Питання методології та інструментарію проведення аналізу фінансового стану комерційного банку є недостатньо розробленими в нашій фінансовій науці. Водночас практика потребує використання різноманітних ефективних засобів аналізу фінансового стану банку з метою підвищення ефективного його розвитку. До найбільш складних і мало розроблених проблем із цієї теми в теорії належать аналіз формування структури фінансових активів та пасивів банку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Активи банку розглядалися у роботах зарубіжних економістів, таких як Н. Бакстер, У. Бреддік, Д. Ван-Хуз та Р. Міллер, Д. Полфреман, П. Роуз та ін. Серед вітчизняних науковців варто назвати О. Васюренка,

В. Грушка, О. Дзюблюка, А. Єпіфанова, О. Зарубу, С. Козьменка, О. Любунь, Л. Примостку та ін. Однак недостатню увагу науковці звертають саме на забалансування активів і пасивів банку, що впливає на поточний стан функціонування банківських установ.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На нашу думку, у сучасних дослідженнях мало уваги приділено питанням ефективного управління активами та пасивами банку, збалансуванню структури їх активів та пасивів. Недостатня кількість теоретичних розробок стосовно конкретних напрямів подолання вищезазначених проблем приводить до того, що банки самостійно розробляють підходи до управління активними і пасивними операціями, що не завжди є ефективним.

Постановка завдання. Головною метою цієї статті є ознайомлення із загальними прийомами аналізу активів і пасивів банку, а також оцінкою та визначенням шляхів оптимізації їх структури за такими критеріями, як зниження середньої вартості ресурсів банку; дослідження динаміки та структури зобов'язань банку, підвищення стабільності ресурсної бази та надійності банку загалом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для більш детальної ілюстрації сучасного стану з активами та пасивами у вітчизняних банках розглянемо їх структуру на прикладі одного із системних банків країни – ПАТ «Банк Кредит-Дніпро» (далі – Банк).

Попри те, що економіка України вважається ринковою, вона продовжує демонструвати певні особливості, властиві економіці, що розвивається. Такі особливості характеризуються (але не обмежуються) низьким рівнем ліквідності на ринках капіталу, високою інфляцією та значним дефіцитом балансу державних фінансів та зовнішньої торгівлі.

У 2015 році економіка країни знаходилася у стані рецесії, її валовий внутрішній продукт скоротився на 10% (2014 р. – 7%), а річний рівень інфляції досягнув 43% (2014 р. – 25%). Політичні та соціальні заворушення у поєднанні з тимчасовою окупацією території Автономної Республіки Крим та її невизнаного приєднання до Російської Федерації, повномасштабними збройними сутичками у певних частинах Донецької та Луганської областей та проведенням антитерористичної операції на території цих областей і тривала політична невизначеність привели до погіршення ситуації з державними фінансами, волатильності фінансових ринків та різкої девальвації національної валюти щодо основних іноземних валют. Це спричинило зниження основних економічних показників, збільшення дефіциту державного бюджету, зменшення валютних резервів НБУ та, як наслідок, подальше зниження кредитного рейтингу суверенного боргу України. Спроможність українських банків та підприємств залучати фінансування на міжнародних кредитних та фондових ринках суттєво обмежена [1].

Станом на 31 грудня 2015 р. банк мав кредити та заборгованість клієнтів, що пов'язані з Автономною Республікою Крим, у сумі 180 460 тис. грн. Наведена вище сума включає кредити, забезпечені активами, які знаходяться на території АР Крим, та кредити, видані позичальникам на цих територіях. Керівництво банку враховувало відомі та оцінювані станом на дату складання цієї фінансової звітності фактори ризику під час оцінки знецінення таких кредитів. У разі подальшого негативного розвитку подій та відносин між Україною та АР Крим банк може понести збитки через складнощі у відшкодуванні активів, розміщених в Криму, або несплату заборгованості за кредитами компаніями, що зареєстровані в Криму. Негативний ефект таких подій на фінансовий стан та результати діяльності банку наразі не може бути визначений.

Під час складання фінансової звітності враховувалися відомі та оцінювані результати вищезазначених подій на фінансовий стан і результати діяльності банку у звітному періоді. Керівництво стежить за

станом розвитку поточної ситуації і вживає заходів (за необхідності) для мінімізації будь-яких негативних наслідків, наскільки це можливо. Подальший негативний розвиток зазначених вище подій може негативно впливати на фінансовий стан та результати діяльності банку у такий спосіб, що наразі не може бути визначений [2].

Основною метою діяльності банку є:

- сприяння становленню економіки України, розвитку товарно-грошових і ринкових відносин, розширенню зовнішньоекономічних зв'язків підприємств України та її експортно-імпортного потенціалу;
- акумулювання фінансових ресурсів підприємств та організацій;
- інвестування коштів у модернізацію виробництва і нові технології;
- сприяння за допомогою банківських операцій господарській та підприємницькій діяльності підприємств різних галузей народного господарства, громадян;
- розвиток банківської справи і отримання прибутку [4].

Банк належить до банків з іноземним капіталом, діє як універсальний банк і здійснює свою діяльність на всій території України та може здійснювати свою діяльність за межами України.

Дослідження активів банку полягає у використанні аналітичних прийомів, спрямованих на визначення загального обсягу коштів, які знаходяться у розпорядженні банку, їх структури і динаміки в аналітичному періоді.

Аналіз динаміки активів комерційного банку ПАТ «Банк Кредит-Дніпро» та їх оцінка наведені в табл. 1 [3].

Станом на 31.12.2015 р. загальна сума активів банку становить 7 535 412 млн. грн., що на 4,6% менше, ніж на 31.12.2012 р.

Значну питому вагу в активах ПАТ «Банк Кредит-Дніпро» займають кредити та заборгованість клієнтів. Станом на 31.12.2012 р. надані кредити та заборгованість клієнтів становлять 4 654 314 млн. грн., що на 9% менше, ніж станом на 31.12.2012 р. Можна сказати, що ПАТ «Банк Кредит-Дніпро» проводить стабільну кредитну політику.

Сума кредитів фізичним особам станом на 31.12.2015 р. зросла порівняно зі станом на 31.12.2012 р. на 44,8%; сума кредитів юридичним особам станом на 31.12.2015 р. становить 4 110 744 млн. грн., темпи росту скоротилися порівняно з 2012 роком на 21,4%.

Таблиця 1

Аналіз структури та динаміки активів банку за 2012-2015 рр., млн. грн.

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	Відношення 2015 р. до 2012 р., %
Активи банку	7 424 617	5 707 842	5 364 863	7 233 785	97,4
Загальні активи	7 900 975	5 764 558	6 294 729	7 535 412	95,4
Готівкові кошти та банківські метали	2 065 367	1 239 887	619 292	923 483	44,7
% у загальних активах	26,1	21,5	9,8	12,3	46,9
Кошти в НБУ	137 910	123 499	94 590	-	-
% у загальних активах	1,7	2,1	1,5	-	-
Кореспондентські рахунки, що відкриті в інших банках	33 728	60 154	70 709	142 252	421,8
% у загальних активах	0,4	1,0	1,1	1,9	442,2
Кредити надані	5 114 901	3 656 044	4 378 990	4 654 314	91,0
в тому числі: кредити, що надані суб'єктам господарської діяльності	5 231 425	3 865 964	3 455 726	4 110 744	78,6
Кредити, надані фізичним особам	375 457	311 328	923 264	543 570	144,8
Вкладення в цінні папери	161 369	322 110	118 459	441	0,3

Кошти в інших банках станом на 31.12.2015 становлять 142 252 млн. грн., що становить 1,9% від загальної суми активів. Порівняно з 2012 роком сума коштів в інших банках зросла в 4,2 рази.

Готівка та банківські метали станом на кінець 2015 року становлять 923 483 млн. грн, що становить 12,3% від загальної суми активів. Порівняно з 2012 роком сума зменшилася на 45,3%.

Вкладення в цінні папери станом на 31.12.2015 становлять 441 млн. грн., порівняно з 2012 роком сума вкладень скоротилася на 99,7%.

Дані таблиці свідчать, що за загальних темпів зниження активів 2,6%, темпи приросту високоліквідних активів знизилась у понад 2 рази, а кредити надані – відповідно на 9%. Це означає, що комерційний банк ПАТ «Банк Кредит-Дніпро» розширює кредитну діяльність, одночасно турбується про свою ліквідність і надійність.

Значний темп приросту інших активів вимагає уважного дослідження. Особливо якщо його спричинило зростання дебіторської заборгованості. Дебіторську заборгованість становлять кошти, тимчасово вилучені з обороту, тому бажаним є скорочення або, принаймні, стабілізація її питомої ваги в загальних (сумарних) активах банку. Слід мати на увазі, що висока питома вага інших активів є найнегативнішою ознакою в діяльності банку [5].

Підводячи підсумок, можна сказати, що динаміка активів відповідає основним принципам і напрямкам розвитку банку, але розвиток активів у подальшому вимагає їх коригування у напрямі підвищення питомої ваги кредитно-інвестиційного портфелю й уповільнення темпів приросту основних засобів та інших активів.

Проведемо структурно-динамічний аналіз кредитних операцій ПАТ «Банк Кредит-Дніпро» на основі даних балансу і внутрішньої звітності. Дані про структуру кредитних операцій ПАТ «Банк Кредит-Дніпро» залежно від статусу позичальника представлені в таблиці 2.

З таблиці 2 видно, що основну частку у структурі кредитного портфелю ПАТ «Банк Кредит-Дніпро» в 2012-2015 роках займали кредити юридич-

ним особам (їх частки становили 93,3%, 92,5%, 94,2%, 93,1% на 2012 р., 2013 р. і 2014 р., 2015 р. відповідно). Проте, як видно, їх частка нестабільно зменшується, а ось частка кредитів фізичним особам відповідно росте. Таким чином, з вищевикладених даних можна дійти висновку про те, що програми кредитування фізичних осіб у нашій країні (на прикладі ПАТ «Банк Кредит-Дніпро») стали популярнішими у населення.

Пасивні операції, пов'язані з формуванням власного капіталу і ресурсної бази банку, забезпечують проведення активних операцій з метою досягнення запланованих показників прибутковості. До пасивних операцій належать емісійні, депозитні і міжбанківські операції (у частині отриманих позик) [6].

Динаміку капіталу та зобов'язань комерційного банку, що аналізується, досліджено в табл. 3.

Ресурси ПАТ «Банк Кредит-Дніпро» складаються зі власних та залучених коштів.

Поряд зі зростанням показників активів спостерігається зростання показників пасивної частини балансу, а саме: кошти клієнтів (кошти юридичних осіб) – у 8,7 рази порівняно з 2012 роком, тобто зросла довіра підприємців до банку. Інші залучені кошти станом на кінець 2015 року становлять 701 752 млн. грн. і збільшилися майже в 22 рази; акціонерний капітал виріс в 2,5 рази порівняно з 2015 роком і становить 858 666 млн. грн.

Від того, наскільки оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу, багато в чому залежить фінансовий стан підприємства.

Для детальнішого аналізу розглянемо складники власного капіталу, а також проаналізувати тенденцію і причини зміни елементів.

Статутний капітал банку, що становив на початок року 338 666 тис. грн., давав банку змогу впевнено працювати протягом 2012 року. Збільшення статутного капіталу в 2015 році було викликано тенденцією збільшення статутних капіталів комерційними банками. У зв'язку з цим, щоб утримати позиції серед українських комерційних банків по цьому показнику, зборами акціонерів було ухвалено рішення про збільшення статутного капіталу до 858 666 тис. грн.

Таблиця 2

Структура кредитного портфелю ПАТ «Банк Кредит-Дніпро» в 2012-2015 роках (за статусом позичальника), тис. грн.

Види кредитних операцій	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	Частка в кредитному портфелі, %			
					2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Кредити юридичним особам	5 231 425	3 865 964	5 758 009	6 012 793	93,3	92,5	94,2	93,1
Кредити фізичним особам	375 457	311 328	354 962	448 928	7,7	4,5	5,8	6,9
Разом кредитний портфель	5 606 882	4 177 292	6 112 971	6 461 721	100	100	100	100

Таблиця 3

Динаміка капіталу та зобов'язань банку за 2012-2015 рр., тис. грн.

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	Відношення 2015 р. до 2012 р., %
Кошти юридичних осіб	786709	547146	7738081	6855525	871,4
Кошти юридичних осіб на вимогу	3 563 899	1 134 140	3 320 881	5 236 957	146,9
Інші залучені кошти	32 174,5	52 812,25	287 010	701 752	2181,1
Інші фінансові зобов'язання	37 338	12 589	6299	10626	28,5
Інші зобов'язання	48 130	24 286	23 180	29 300	60,9
Всього зобов'язань	7 387 344	5 306 500	6 796 516	7 503 617	101,6
Акціонерний капітал	338 666	338 666	608 666	858 666	253,5
Емісійний дохід	17 678	17 678	17 678	17 678	100,0
Нерозподілений прибуток	60 157	-183 680	-1 224 445	-940 996	x
Всього капіталу	513 631	458 058	501 787	31 795	6,2
Всього зобов'язань капіталу	7 900 975	5 764 558	6 294 729	7 535 412	95,4

Статутний капітал у цьому разі є гарантом стійкості банку, оскільки, як і резервний фонд, є найбільш стабільною частиною власних коштів.

Нарощування найбільш стабільної частки власних коштів свідчить про забезпечення фінансової стійкості ПАТ «Банк Кредит-Дніпро».

Проаналізувавши нерозподілений прибуток, який представлений у таблиці, бачимо, що він включає результат минулих років, результат минулого року, що очікує затвердження зборами акціонерів, та результат поточного року. Чим більші значення нерозподіленого прибутку, тим краще. Проте слід мати на увазі, що результат поточного року може бути відкоригований у бік зменшення за результатами аудиторських перевірок і до цього моменту не може бути сплачений у вигляді дивідендів. Натомість у нашому прикладі утворювалося від'ємне значення протягом 2012-2014 років та поточного року, що означає те, що банк мав збитки, тобто «проїдав» свій власний капітал.

На початок 2012 року емісійна різниця становила 17 678 тис. грн., або 4,5% від загального обсягу власних коштів банку. Такий обсяг можна пояснити тим, що основна частина емісії була розміщена за номінальною вартістю.

Фінансовий стан комерційного банку значною мірою залежить від джерел надходження і напрямів використання фінансових ресурсів.

Джерела коштів формуються за рахунок зниження активів, росту заборгованості і реінвестування прибутку. Зростання обсягу використання коштів за напрямками їх розміщення є наслідком збільшення активів банку і скорочення розміру його заборгованості.

Аналіз капіталу комерційного банку являє собою складне, комплексне завдання, під час вирішення якого слід не лише враховувати загальний фінансовий стан банку та його діяльність, але й проаналізувати кон'юнктуру ринку банківських операцій і послуг, економічний стан учасників (акціонерів) банку та його клієнтів [7].

Визначимо загальний обсяг зобов'язань банку, їх частку в загальних пасивах і динаміку їх зміни за допомогою стандартних показників (абсолютний приріст, темп зростання і темп приросту) (табл. 4).

Отже, з таблиці 4 бачимо, що кошти клієнтів з 10,25% у 2012 році зменшилися до 4,76% у 2015 році, також змін зазнали емітовані банком боргові цінні папери, які зросли за 4 роки на 2%. Проаналізуємо докладніше зміни: 28.01.2011 р. банк отримав дозвіл на розміщення облігацій серії F загальним номіналом 100 000 тис. грн. зі строком погашення в січні 2016 р. Облігації були продані в повному обсязі в липні 2011 р. з купоном 15,0% річних. У січні 2012 р. банк достроково погасив пред'явлені за офертою облігації власної емісії серії F в сумі 99 500 тис. грн. Облігації номіналом 500 тис. грн. та балансовою вартістю 532 тис. грн. змінили власника та продовжуються обертатися на ринку. Ефективна ставка відсотку за цими облігаціями становить 15,6% річних. Відповідно до умов розміщення облігації повинні бути викуплені Банком у разі пред'явлення за офертою власниками облігацій в кінці кожного з піврічних купонних періодів, які закінчуються в січні або липні.

У 2015 р. боргові цінні папери представлені ощадними (депозитними) сертифікатами фізичних осіб на суму 150 560 тис. грн. (еквівалент 5303 тис. доларів США, 886 тис. євро та 53 тис. гривень), з яких сертифікати на суму 149 841 тис. грн. є короткостроковими. Зробимо аналіз боргових цінних паперів, емітованих банком за строками, що залишилися до погашення.

Субординований борг зріс із 3,97% до 8,96% – субординовані борги представлені сумами, отриманими за довгостроковими договорами про позики, які у разі неспроможності банку виконувати свої зобов'язання будуть повернуті інвестору після погашення претензій всіх інших кредиторів. У грудні 2015 року акціонер банку прийняв рішення про збільшення статутного капіталу банку у розмірі 28 000 тис. дол. США.

Розглянемо окремі статті попередньої таблиці, а саме кошти клієнтів, у табл. 5.

У структурі пасивних операцій найбільшу питому вагу займали депозитні операції, про що свідчать обсяги депозитів, залучених від фізичних та юридичних осіб. Саме депозитні операції ПАТ «Банк Кредит Дніпро» є основним джерелом формування їх депозитарної бази.

Таблиця 4

Структура зобов'язань банку у складі банківських ресурсів за 2012-2015 рр., тис. грн.

Показник	2012 р.	%	2013 р.	%	2014 р.	%	2015 р.	%
Кошти банків	756975	10,25	71617	1,35	118858	1,75	357040	4,76
Кошти клієнтів	6286316	85,10	4922521	92,76	6 081504	89,48	6283673	3,74
Боргові цінні папери, емітовані банком	532	0,01	538	0,01	584	0,01	150560	2,01
Субординований борг	293 103	3,97	286 949	5,41	566 091	8,33	672 418	8,96
Інші фінансові зобов'язання	37 338	0,51	10 524	0,20	6299	0,09	10 626	0,14
Інші зобов'язання	48 130	0,65	14 351	0,27	23 180	0,34	29 300	0,34
Всього зобов'язань	7 387 344	100	5 306 500	100	6 796 516	100	7 503 617	100

Таблиця 5

Аналіз коштів клієнтів ПАТ «Банк Кредит-Дніпро» за 2012-2015 рр., тис. грн.

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	Відношення 2015 р. до 2012 р., %
Поточні рахунки:					
- юридичні особи	786 709	547 146	960 549	1 841 597	234,1
- фізичні особи	487 624	470 357	586 764	694 122	142,3
Усього	1 274 333	1 017 503	1 547 313	2 535 719	199,0
Строкові депозити:					
- юридичні особи	1 448 084	1 134 140	1 472 949	736 943	50,9
- фізичні особи	3 563 899	2 770 878	3 061 242	3 011 011	84,5
Усього	5 011 983	3 905 018	4 534 191	3 747 954	74, 8
Кошти клієнтів	6 286 316	4 922 521	6 081 504	6 283 673	99,9

У 2015 р. депозити юридичних осіб на суму 504 429 тис. грн., або 13,5% від загальної суми депозитів клієнтів (2014 р.: 1 111 990 тис. грн., або 24,5%) було розміщено десятьма найбільшими корпоративними клієнтами. Станом на 2015 р. депозити фізичних осіб на суму 300 541 тис. грн., або 8,0% від загальної суми депозитів клієнтів, були розміщені трьома найбільшими клієнтами (2014р.: 211 169 тис. грн., або 4,7%).

Станом на 2015 р. залишки на поточних рахунках та строкових депозитах юридичних осіб на загальну суму 1 250 773 тис. грн., або 19,9% від загальної суми коштів клієнтів, були залучені від клієнтів, які не відповідають критеріям віднесення до пов'язаних сторін згідно з МСБО (IAS) 24, але вважаються пов'язаними із Банком відповідно до нормативно-правових актів НБУ.

Висновки з проведеного дослідження. Заходи з управління активами і пасивами комерційного банку слід застосовувати комплексно, оскільки, доповнюючи один одного, вони створюють оптимальні умови для ефективного збалансування різних видів залучених ресурсів і вкладень, а отже, сприяють підтриманню високого рівня фінансової стійкості банківської установи. Реалізація моделі управління активами і пасивами забезпечує, з одного боку, належну дохідність як стрижневий параметр реалізації інтересів власників (акціонерів) у діяльності комерційного банку, з другого – оптимальний рівень ліквідності як основний фактор, який визначає мож-

ливості банку відповідати за власними платіжними зобов'язаннями.

Отже, можна сказати, що банківська система України на сучасному етапі свого розвитку переживає досить складний і нестабільний період. Напрямами подальшого дослідження бачимо розроблення конкретних планів з управління активами та пасивами в банківській системі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Семенча І.Є. Аналіз сучасного стану активів банків та джерела їх формування / І.Є. Семенча, В.І. Руденко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 11. – С. 790-793.
2. Сирота В. Вирішення проблем якості активів банку як основне завдання антикризового менеджменту банківської установи / В. Сирота, О. Терещенко // Зб. наук. пр. ДЕТУТ. Сер. «Економіка і управління». – 2012. – Вип. 19. – С. 341-346.
3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
4. Офіційний сайт ПАТ «Банк Кредит-Дніпро» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economics.unian.net>.
5. Ткачова Н.О. Активи комерційних банків України та аналітичні аспекти їх розвитку / Н.О. Ткачова // Проблеми формування і розвитку фінансово-кредитної системи України. – Х.: Штрих, 2002. – С. 63-68.
6. Єріс Л.М. Комплексний аналіз якості активів банку / Л.М. Єріс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/1352/1/BANK%20ASSETS.pdf>.
7. Раєвський К. Методичні рекомендації щодо економічного аналізу діяльності комерційного банку / К. Раєвський, Т. Раєвська // Вісник НБУ. – 1999. – № 3. – С. 31-41.